

Zbyszko Krojenka
Instytut Logistyki i Magazynowania

Co warto rozdzielić w... paletach (cz. 1)

Pierwszy z systemów, który jest niewątpliwie ważny i od dziesiątków lat funkcjonuje w taki lub inny sposób w naszym kraju, to system oznakowań otwartego pool'u paletowego. Drugi system to rzeczywiste wykorzystywanie funkcjonalności palety w przechowywaniu zapasu w magazynie wysokiego składowania. Poniżej parę słów wyjaśnienia w sprawie braku przyzwolenia na mentalne mieszanie tych dwu systemów.

Najczęściej stosowana na terenie Europy jest paleta:

- płaska
- drewniana
- dwupłytowa
- nieodwracalna
- czterowejściowa
- dziewięciowspornikowa
- wielokrotnego użytku
- o wymiarach 1200x800x144
- stosowana do transportu, składowania, manipulowania; używana w obrocie wymiennym.

Najczęściej stosowana na kontynencie europejskim, jeżeli chodzi o jednolitą grupę produktową, jest europaleta. Jej sukces wpisany jest w Europejski pool paletowy, który został utworzony w 1961 roku przez grupę europejskich dyrekcji kolejowych, zrzeszonych w Międzynarodowym Związku Kolejowym (UIC – fr. *Union Internationale des Chemins de fer*). UIC stworzyła zeszyty techniczne opisujące wymagania dla palet drewnianych oznaczonych znakiem EUR. W dniu dzisiejszym licencję na produkcję i naprawę palet na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Polski Komitet Narodowy EPAL. EPAL jest organizacją obecną na czterech kontynentach, posiadającą dominującą pozycję jako licencjodawca wśród producentów palet i zakładów je naprawiających. Poza organizacją EPAL istnieją na terenie Europy także narodowe znaki dla w pełni legalnego oznaczenia europalet znakiem EUR (na przykład MAV – węgierskiej organizacji kolejowej). Znak jest potwierdzeniem produkcji palety na licencji UIC według technologii określonej w zeszytach technicznych UIC i jako taki jest chroniony globalnie prawem autorskim. **Umieszczenie Znaku EUR na paletce „nalicencyjnej” jest równoznaczne ze złamaniem prawa autorskiego.**

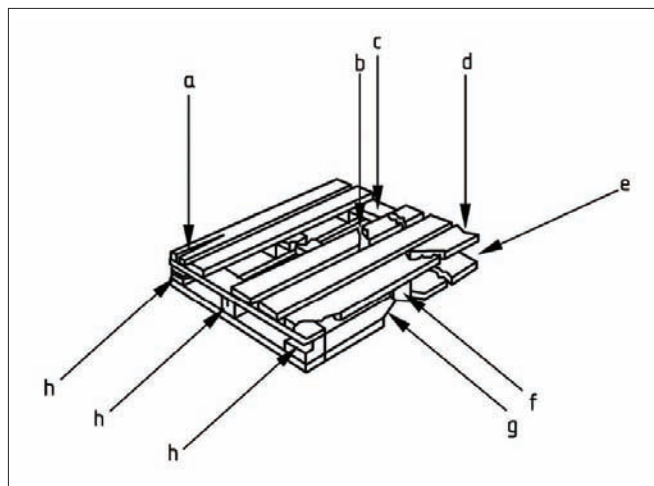
Na rynku dostępne są także palety z innymi oznaczeniami, niż EUR, i także te palety chronione są prawem autorskim. Znak ma potwierdzać zgodność palety z wymaganiami, czy to Międzynarodowego Związku Kolejowego (UIC), czy też innego (zamkniętego) pool'u (CHEP, Żabka), bądź też wewnętrznymi wymogami producenta. Prawo autorskie chroni bardziej interesy producenta lub grupy produkcyjnej, niż użytkownika – stąd przypisanie oznakowanych palet do pierwszego systemu mentalnego, który jest ważny, ale nie najważniejszy.

Z punktu widzenia użytkownika pewne działania podejmowane dla ochrony znaku (zwłaszcza EUR) na terytorium Polski, może były i są uzasadnione, ale ze względu na ich dotkliwość w łańcuchu dostaw spowodowały zmianę wizerunku znakowanych palet. System oznakowania palet był wielokrotnie opisywany, dlatego zainteresowanych odsyłam na przykład do artykułów pojawiających się w „Logistyce” lub innych czasopismach i książkach fachowych.

Uważam, że należy rozdzielić mentalnie legalność znakowania, która jest ważna, od faktycznej funkcjonalności w magazynie wysokiego składowania, z którą jest różnie, a która jest priorytetem dla użytkownika. Użytkownika palety w magazynie wysokiego składowania powinien interesować wyłącznie jeden parametr opisany pytaniem: „Czy paletowa jednostka ładunkowa umieszczona w regale nie stwarza zagrożenia dla pracownika i dla zapasu zgromadzonego w magazynie?”

Wbrew panującym opiniom, istnieje norma techniczna opisująca system odpowiedzi na tak sformułowane pytanie. Jest nią norma PN-EN 15635 „Stalowe statyczne systemy składowania. Zastosowanie i utrzymanie urządzeń do składowania”, a konkretnie jej Załącznik C. Załącznik opisuje uszkodzenia lub wady palet, które eliminują je z użytkowania w regałach. Rysunek z Załącznika C obrazuje uszkodzenia palet z podstawą obwodową, powodujące wykluczenie jej z użycia jako podstawy paletowej jednostki ładunkowej w regale.

Wymienione na rysunku 1 wady to: a – pęknięcie deski większe niż połowa szerokości lub długości deski, b – złamanie deski, c – brak deski, d – ubytek drewna deski na więcej niż jed-

Rys. 1. Wady i uszkodzenia palet z podstawą obwodową, powodujące wykluczenie jej z użycia jako podstawy paletowej jednostki ładunkowej w regale. Źródło: norma PN-EN 15635 „Stalowe statyczne systemy składowania. Zastosowanie i utrzymanie urządzeń do składowania” – Załącznik C.

na trzecia szerokości deski, e – brak wspornika, f – wspornik obrócony o więcej niż 30°, g – ubytek drewna deski pomiędzy dwoma wspornikami na więcej niż jednej czwartej szerokości deski lub jeśli gwoździe są widoczne, h – ubytek drewna lub pęknięcia wspornika na więcej niż połowie jego szerokości lub wysokości.

Dodatkowo paleta nie może być ponownie zastosowana, jeżeli: 1) główki lub ostrza gwoździ wystają z desek palety; 2) zastosowano niewłaściwe elementy (deski lub wsporniki za wąskie, za cienkie, za krótkie); 3) stan ogólny jest na tyle zły, że nie można zapewnić odpowiedniej nośności (zgniłe deski lub poważne pęknięcia desek, lub wsporników) lub jest ryzyko zabrudzenia towaru.

Paleta z płozami nie może być ponownie używana, jeżeli:

- 1) brakuje desek lub są połamane;
- 2) występują ubytki drewna na deskach prowadzących do tego stopnia, że na jednej desce dwa lub więcej rdzenie gwoździ są widoczne lub na więcej niż dwóch deskach jeden lub więcej rdzeni gwoździ jest widocznych;
- 3) brakuje wsporników, są pęknięte lub złamane do tego stopnia, że jest widoczna więcej niż połowa rdzenia gwoździa;
- 4) nie ma istotnych oznaczeń lub są niewidoczne;
- 5) istnieje podejrzenie zastosowania niewłaściwych elementów (wsporniki lub deski są za cienkie, za wąskie lub za krótkie);
- 6) ogólny stan jest na tyle zły, że nie można zapewnić odpowiedniej nośności (zgniłe deski lub poważne pęknięcia desek lub wsporników), lub jest ryzyko zabrudzenia towaru.

Wytyczne podane powyżej dla palet obwodowych i płozowych mogą być stosowane jako ogólne wytyczne do badania innych rodzajów palet drewnianych, takich jak europalety oznakowane stemplem EUR¹.

Dodatkowo norma PN-EN 15635 „Stalowe statyczne systemy składowania. Zastosowanie i utrzymanie urządzeń do składowania” wymaga, by w regale umieszczać jedynie paletowe jednostki ładunkowe na paletach o określonej ładowności (tzn. by masa ładunku nie przekraczała ładowności palety).

¹ Norma PN-EN 15635 „Stalowe statyczne systemy składowania. Zastosowanie i utrzymanie urządzeń do składowania”.